

УДК 32.019

Михайленко В. О.¹, Коваль В. М.²

¹студ. гр. Т-317 НУ «Запорізька політехніка»

²старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ВІРТУАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Глобалізаційні процеси, що відбуваються у світовому суспільстві на початку ХХІ ст. здійснюють серйозний вплив на стан захищеності національних інтересів всіх країн в інформаційній сфері, у тому числі – в Україні. Наша країна інтегрується у простір глобального інформаційного суспільства, заснованого на інформаційно-комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях, де поряд з очевидними тенденціями соціального прогресу трансформація суспільства викликає і стурбованість. В результаті стрімких процесів зміни соціальної реальності інститути системи та підсистеми суспільства позбавляються рівноважного, збалансованого стану. Мало не в першу чергу дане твердження стосується комунікаційної системи суспільства. Інтернет і комп'ютерні технології змінюють не тільки вигляд системи масової комунікації, а й усього суспільства в цілому. Все більш чітко проявляються тенденції віртуалізації соціального простору, заміщення реальних взаємодій комп'ютерно-симуляційними. В Інтернет-середовище «переміщуються» і багато невирішених раніше проблем. У результаті наша країна все частіше стикається з видозміненими і від цього ще більш небезпечними викликами інформаційного тероризму, екстремізму, кіберзлочинності тощо. Стає очевидним, що в нинішніх умовах суспільства ризику, що трансформується, необхідним є перегляд науково-теоретичних і управлінських підходів до забезпечення інформаційної безпеки, їх адаптація до швидко мінливих умов суспільства.

Аналізуючи проблему забезпечення інформаційної безпеки в умовах нестриманих тенденцій віртуалізації соціуму на тлі тотальних гібридних протистоянь, варто звернути увагу на деякі аспекти. Система інформаційної безпеки – є стійкою, багаторазово теоретично та емпірично верифікованою

моделлю реакцій на загрози й виклики, які виходять від елементів системи масової комунікації. Таким чином, система забезпечення інформаційної безпеки орієнтована на стабільну соціальну реальність. Однак в умовах швидкоплинних соціальних змін забезпечення інформаційної безпеки може бути поставлене під серйозний сумнів, оскільки соціальна система функціонально просто не в змозі встигати реагувати на кардинальні зміни форм і засобів інформаційно-комунікаційного впливу. Глобальна мережа сприяє наростанню тенденції віртуалізації суспільства, що істотно ускладнює роботу з забезпечення інформаційної безпеки. Інноваційний характер загроз і викликів, пов'язаних з Інтернетом і інформаційно-комп'ютерними технологіями, диктує необхідність модернізації, оновлення системи забезпечення інформаційної безпеки, оскільки від її успішного функціонування залежить і національна безпека України на сучасному етапі, особливо з огляду на геополітичну напруженість останніх років.

Віртуалізація соціального простору створила якісно нові умови для надання масово-комунікативного впливу на аудиторію з боку різних терористичних організацій. Посилилось інформаційне висвітлення терористичних акцій, мають місце звернення терористів до широкої аудиторії практично в режимі реального часу, а також проведення цілеспрямованої інформаційної роботи з залучення до терористичної діяльності інших осіб. Велика частина кримінальної та терористичної діяльності перемістилася з реальної соціальної сфери в віртуальну Інтернет-реальність. Зростання рівня організованості екстремізму, сепаратизму і тероризму, ієрархізація зав'язків всередині таких структур супроводжується поширенням більш гнучких мережевих форм їх організації. У таких умовах інформаційного протиборства метою державної політики повинна бути протидія загрозам інформаційно-психологічної безпеки особистості, суспільства і держави, пов'язаних з використанням учасниками інформаційного протиборства особливо небезпечних агресивних форм зовнішнього інформаційно-психологічного впливу, заходів і операцій інформаційно-психологічної боротьби й захист національних інтересів в інформаційній сфері. Процес глобалізації на основі поширення інформаційно-комп'ютерних технологій і зростання соціальної значущості Інтернету призводить до виникнення низки загроз по відношенню як до загальносвітової, так і до регіональних систем інформаційної безпеки. Основне пояснення цього полягає у тому, що людство ще не до кінця освоїло нові соціально-комунікаційні технології, тому що розвиток науково-технічного прогресу випереджає соціально-культурний простір. Це створює низку небезпечних прецедентів які залучають негативні чинники, що носять наднаціональний, глобальний, загальносвітовий характер. До такого роду факторів слід віднести кіберзлочинність, міжнародний тероризм тощо. При цьому мережа Інтернет має значний потенціал перенесення інформаційно-

комунікаційних матеріалів на значні відстані, що істотно ускладнює процес протидії загрозам і викликам інформаційній безпеці як у межах окремої країни, так і в загальносвітових масштабах.

Але реальних «рецептів» оптимізації ситуації найближчим часом немає, а варіанти блокування або практично повного відключення Інтернет-комунікацій виглядають контпродуктивними. Саме тому цілком очевидно є необхідність консолідації державних управлінських структур, правоохоронних органів і наукової спільноти з метою оперативного розв'язання соціальної проблеми.